

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursurilor depuse de Leonid Garizan, Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și Procuratura Generală a Republicii Moldova,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Leonid Garizan împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, cu terții Procuratura Generală a Republicii Moldova și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat în urma tragerii ilegale la răspundere penală,

împotriva deciziei din 18 decembrie 2023 a Curții de Apel Comrat,

(Dosarul nr. 2ra-451/23

PIGD Nr. 2-22032075-01-2ra-09042024)

Recursuri declarate după 1 septembrie 2023. Recursurile sunt vădit neîntemeiate. Art. 433 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă. Dezacordul recurenților cu decizia instanței de apel nu constituie un temei de casare a ei.

Judecătoria Comrat, sediul Central (jud. S. Popovici)
Curtea de Apel Comrat (jud. A. Mironov, D. Fujenco, Ș. Starciuc)

26 mai 2025

Textul corespunde originalului

Examinând, în lipsa părților, recursurile depuse de Leonid Garizan, Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și Procuratura Generală a Republicii Moldova,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Oxana Parfeni,

Gheorghe Stratulat, *judcători*

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 7 martie 2022, Leonid Garizan a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, terți Procuratura Generală a Republicii Moldova și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat în urma tragerii ilegale la răspundere penală.

2. În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat că a fost reținut în anul 2011 sub acuzația de comitere a infracțiunii de corupție pasivă. În urma acestei acuzații, împotriva sa a fost începută urmărirea penală, urmată de trimiterea în judecată. Procedurile penale s-au desfășurat pe o perioadă excesiv de îndelungată, între anii 2011 și 2020. În această perioadă, a fost supus măsurii arestului preventiv, a fost suspendat din funcția deținută și, în final, concediat la data de 10 octombrie 2018.

3. Prin decizia definitivă a Curții de Apel Cahul din 23 ianuarie 2020, a fost achitat de toate acuzațiile care i-au fost aduse. Recursul declarat de procuror a fost respins prin decizia din 8 iulie 2020 a Curții Supreme de Justiție, menținându-se astfel achitarea definitivă. Ulterior, în luna septembrie 2020, a fost reîncadrat în cadrul Ministerului Afacerilor Interne.

4. În aceste condiții, reclamantul a solicitat repararea integrală a prejudiciilor suferite, atât de natură materială, cât și morală, în temeiul următoarelor dispoziții legale: Constituția Republicii Moldova: art. 26 (dreptul la apărare) și art. 53 (dreptul la reparația prejudiciului); Codul penal și Codul de procedură penală: art. 324, 190, 65 și 66; Codul civil: art. 2007, 2036 și 2037; Legea nr. 1545/1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală și instanțelor de

judecată, în special art. 6 alin. (1) lit. a); Convenția Europeană a Drepturilor Omului: art. 5 (dreptul la libertate și siguranță) și art. 13 (dreptul la un recurs efectiv).

5. Reclamantul a solicitat acordarea de despăgubiri pentru următoarele prejudicii materiale: salariul neîncasat aferent perioadei 10.10.2018 – 07.09.2020, interval în care a fost lipsit de posibilitatea de a munci în cadrul MAI din cauza unei măsuri nejustificate; venituri colaterale pierdute, inclusiv sporuri salariale, avansări profesionale ratate, și beneficii sociale la care avea dreptul; despăgubiri calculate pe baza salariului mediu lunar anterior suspendării din funcție, cu aplicarea indexării în funcție de rata inflației, în conformitate cu art. 7 și 8 din Legea nr. 1545/1998.

6. Reclamantul a invocat existența unui prejudiciu moral considerabil, rezultat din gravitatea acuzațiilor aduse (corupție, escrocherie – infracțiuni grave și defăimătoare), durata excesivă a procedurii penale (aproximativ 9 ani), arestarea preventivă și stigmatul social aferent, afectarea ireversibilă a reputației profesionale și personale, stresul psihologic accentuat, degradarea imaginii publice și izolarea socială, rezonanța mediatică și instituțională a cazului în cadrul MAI și în comunitate.

7. Reclamantul a remarcat că în conformitate cu dispozițiile art. 6 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 1545/1998, pronunțarea unei hotărâri definitive de achitare constituie temei suficient pentru atragerea răspunderii patrimoniale a statului, în vederea reparării integrale a prejudiciilor cauzate.

8. Având în vedere că măsurile procesuale dispuse împotriva sa (reținerea, arestarea preventivă, suspendarea și ulterior concedierea din funcție) au fost nejustificate și s-au dovedit nefondate printr-o sentință definitivă de achitare, statul, prin autoritățile competente, este obligat să repare prejudiciul cauzat.

9. Prejudiciul material este cuantificabil prin expertiză financiară, în funcție de salariul mediu anterior suspendării, veniturile colaterale pierdute, coeficientul de inflație aplicabil pe perioada respectivă.

10. Prejudiciul moral, deși dificil de evaluat exact în bani, rezultă în mod vădit din circumstanțele cauzei și este susținut prin, gravitatea acuzației, durata excesivă a procesului, umilințele și suferințele personale, impactul social și profesional deosebit de grav.

11. Reclamantul a solicitat instanței de judecată admiterea acțiunii și obligarea pârâtului (statului, reprezentat prin Ministerul Justiției) la plata

unei despăgubiri bănești pentru prejudiciul material suferit, obligarea pârâtului la plata unei despăgubiri pentru prejudiciul moral, în considerarea suferințelor și consecințelor ireparabile ale procedurii judiciare nejustificate.

12. La 8 februarie 2023, reclamantul Leonid Garizan a depus cererea de concretizare și majorare a pretențiilor inițiale, solicitând încasarea din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, a sumei de 173.653,08 lei, reprezentând salariul neachitat pentru perioada de absență forțată de la locul de muncă – 10 octombrie 2018 până la 7 septembrie 2020, încasarea sumei de 621.276,31 lei, cu titlu de compensație pentru întârzierea plății salariului, calculată conform art. 330 alin. (2) din Codul muncii, pentru fiecare zi de întârziere în achitarea drepturilor salariale aferente aceleiași perioade.

13. În motivarea acțiunii de concretizare reclamantul a indicat că prin cererea de chemare în judecată din 7 martie 2022, a solicitat repararea prejudiciului material și moral cauzat prin tragerea sa ilegală la răspundere penală, suspendarea și ulterior concedierea sa nejustificată din funcția publică.

14. Potrivit ordinului nr. 457ef din 10 octombrie 2018, semnat de șeful IGP al MAI, Alexandr Pînzari, a fost concediat. În urma achitării definitive, prin sentința irevocabilă care a intrat în vigoare la 7 septembrie 2020, și în baza ordinului nr. 386ef/2020 semnat de șeful IGP, S. Paiu, a fost reîncadrat în funcție în cadrul MAI.

15. Reclamantul a precizat că, întrucât perioada în care a fost privat de posibilitatea de a munci (10.10.2018 – 07.09.2020) s-a datorat exclusiv acțiunilor ilegale ale autorităților, a solicitat achitarea integrală a drepturilor salariale restante pentru perioada respectivă, compensarea întârzierii la plată, în temeiul art. 330 alin. (2) din Codul muncii, prin aplicarea unei majorări de 0,3% pentru fiecare zi de întârziere din suma neachitată.

16. La 28 august 2020, reclamantul a transmis o cerere prealabilă către IGP MAI, solicitând achitarea salariului pentru perioada de referință, însă aceasta a rămas fără răspuns. În plus, i s-a refuzat eliberarea unui certificat salarial necesar pentru determinarea sumei exacte. Abia în august 2022, în urma intervenției instanței și a demersurilor avocatului, IGP al MAI a transmis certificatul de calcul salarial, ceea ce a permis cuantificarea exactă a pretențiilor.

17. În temeiul art. 329 și 330 din Codul muncii, precum și al Legii nr. 1545/1998, reclamantul a solicitat repararea prejudiciului material suferit, precum și aplicarea penalităților de întârziere pentru neachitarea la termen a salariului.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

18. Prin hotărârea din 27 aprilie 2023 a Judecătoriei Comrat, sediul Central, acțiunea a fost admisă parțial.

19. S-a încasat de la pârâțul Ministerul Justiției al Republicii Moldova prin intermediul bugetului de stat în beneficiul lui Leonid Garizan salariul neachitat din cauza absenței forțate de la locul de muncă de pe 10 octombrie 2018 până pe 07 septembrie 2020 în mărime de 173.653,08 lei.

20. S-a dispus încasarea din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul reclamantului Leonid Garizan, a sumei de 173.653,08 lei, reprezentând salariul neplătit pentru perioada absenței forțate de la locul de muncă, cuprinsă între 10 octombrie 2018 și 07 septembrie 2020.

21. S-a dispus încasarea din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul reclamantului Leonid Garizan, a următoarelor sume: 200.000 lei, cu titlu de despăgubire pentru prejudiciul moral suferit ca urmare a tragerii ilegale la răspundere penală; 20.000 lei, reprezentând cheltuieli judiciare pentru asistență juridică acordată atât în cauza civilă, cât și în cea penală. În rest, pretențiilor din acțiune au fost respinse ca neîntemeiate.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

22. La 3 mai 2023, Procuratura Generală a Republicii Moldova a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 27 aprilie 2023 a Judecătoriei Comrat, sediul Central, solicitând casarea hotărârii instanței de fond cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a pretențiilor din acțiune.

23. La 25 mai 2023, și ulterior la 7 mai 2023, Leonid Garizan a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 27 aprilie 2023 a Judecătoriei Comrat, sediul Central, solicitând casarea hotărârii instanței de fond cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

24. La 3 mai 2023, Ministerului Justiției al Republicii Moldova a depus cerere de apel nemotivat împotriva hotărârii din 27 aprilie 2023 a

Judecătoriei Comrat, sediul Central, solicitând casarea hotărârii instanței de fond cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a pretențiilor din acțiune ca neîntemeiate.

25. La 25 mai 2023, Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova a depus cerere de apel nemotivat împotriva hotărârii din 27 aprilie 2023 a Judecătoriei Comrat, sediul Central, solicitând casarea hotărârii instanței de fond cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a pretențiilor din acțiune ca neîntemeiate.

26. Prin încheierea din 2 octombrie 2023 a Curții de Apel Comrat, nu s-a dat curs cererilor de apel, depuse de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, împotriva hotărârii din 27 aprilie 2023 a Judecătoriei Comrat, sediul Central, s-a acordat apelanților un termen pentru depunerea unei cereri de apel motivate.

27. La 18 octombrie 2023, Ministerul Justiției al Republicii Moldova în vederea executării încheierii instanței de apel menționate anterior, a depus cerere de apel motivată, prin care solicită casarea hotărârii din 27 aprilie 2023 a Judecătoriei Comrat, sediul Central, și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie respinsă ca fiind neîntemeiată.

28. La 18 octombrie 2023, Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova în vederea executării încheierii instanței de apel menționate anterior, a depus cerere de apel motivată, prin care solicită casarea hotărârii din 27 aprilie 2023 a Judecătoriei Comrat, sediul Central, și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie respinsă ca fiind neîntemeiată.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

29. Prin decizia din 18 decembrie 2023 a Curții de Apel Comrat, au fost respinse apelurile depuse de Leonid Garizan, Procuratura Generală a Republicii Moldova, Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, ca neîntemeiate și s-a menținut hotărârea din 27 aprilie 2023 a Judecătoriei Comrat, sediul Central.

30. Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că verificând legalitatea hotărârii contestate în raport cu prevederile legale aplicabile și criticile formulate în apel, s-a constatat că instanța de fond a soluționat corect cauza, analizând complet circumstanțele de fapt și aplicând în mod just dispozițiile de drept material și procesual incidente.

31. Instanța de apel a constatat că instanța de fond a soluționat corect cauza, analizând complet circumstanțele de fapt și aplicând corect dispozițiile legale relevante. Astfel, instanța a reținut că, prin ordinul nr. 136EF din 21.05.2010 al Ministerului Afacerilor Interne, Leonid Garizan a fost numit în funcția de ofițer operativ de sector al poliției în satul Copciac. Consecință a pornirii urmăririi penale la 20 decembrie 2011 de Centrul Național Anticorupție pentru comiterea infracțiunii de corupție pasivă, Leonid Garizan a fost reținut pe 22 decembrie 2011. Ulterior finalizării urmăririi penale, cauza penală în privința lui Leonid Garizan a fost transmisă spre examinare Judecătorei Ceadâr-Lunga, care, prin sentința din 24 decembrie 2012, l-a condamnat la amendă penală și privarea de dreptul de a ocupa funcții publice.

32. Prin decizia definitivă a Curții de Apel Cahul din 23 ianuarie 2020, Leonid Garizan a fost achitat, din motiv că faptele imputate nu întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii, iar prin decizia din 8 iulie 2020 a Curții Supreme de Justiție, achitarea a fost menținută definitiv.

33. În urma achitării, Leonid Garizan a fost restabilit în funcția de ofițer operativ la 7 septembrie 2020, iar în perioada 10 octombrie 2018 - 7 septembrie 2020, când a fost concediat ilegal, nu a beneficiat de salariu.

34. În conformitate cu art. 2007 din Codul civil, prejudiciul cauzat prin acțiuni ilegale ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanțelor judecătorești se repară integral, chiar și fără vinovăția acestora. Legea nr. 1545-XIII din 25.02.1998 reglementează repararea prejudiciului cauzat de măsuri ilegale de urmărire penală sau condamnare. Prin urmare, Leonid Garizan are dreptul la despăgubire pentru prejudiciul material și moral cauzat de tragerile sale ilegale la răspundere penală și de aplicarea ilegală a măsurilor preventive.

35. Instanța de apel a menționat că prejudiciul moral constă în suferințele psihice și/sau fizice cauzate prin fapte ilicite care aduc atingere valorilor nepatrimoniale fundamentale ale persoanei, precum: viața, sănătatea, libertatea, demnitatea, reputația profesională, inviolabilitatea vieții private, precum și alte drepturi personale garantate de lege.

36. În conformitate cu prevederile Codului civil art. 2007, 2036, 2037 și ale Legii nr. 1545/1998, prejudiciul moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanțelor de judecată – inclusiv reținerea, aplicarea măsurilor preventive ilegale și tragerea

nejustificată la răspundere penală – este reparabil integral de către stat, indiferent de culpa funcționarilor implicați, cu condiția existenței unui act de reabilitare, cum ar fi achitarea definitivă a persoanei.

37. Stabilirea cuantumului compensației pentru prejudiciul moral se face de instanța de judecată, ținând cont de gravitatea acuzației și a încălcărilor procedurale, durata procesului penal și a măsurilor preventive, consecințele sociale și profesionale pentru persoana vizată, natura și gravitatea suferințelor morale și fizice cauzate, principiile echității, raționalității și proporționalității, precum și de jurisprudența CEDO.

38. În speță, durata excesivă a urmăririi penale și a procesului judiciar peste 8 ani, aplicarea măsurii preventive sub formă de arest și achitarea definitivă a reclamantului a constituit temeuri suficiente pentru atragerea răspunderii statului.

39. În circumstanțele constatate și analizate supra, instanța de fond a dispus corect acordarea unei compensații de 200.000 lei pentru prejudiciul moral suferit de reclamant, suma fiind considerată justă și proporțională, în raport cu circumstanțele cauzei și cu standardele jurisprudenței interne și europene.

40. Argumentele apelanților privind lipsa probelor directe ale suferințelor sunt nefondate, întrucât, potrivit CEDO, prejudiciul moral, prin natura sa, nu impune întotdeauna probarea prin mijloace materiale directe, fiind prezumat în cazul privării ilegale de libertate și al tragerii nejustificate la răspundere penală (cauzele *Comingersoll v. Portugalia*, *Abdulaziz și alții v. UK*).

41. Prin urmare, nu se justifică majorarea cuantumului compensației solicitat de reclamant, iar susținerile apelanților privind lipsa unui act care să constate în mod expres ilegalitatea procedurilor sunt contrazise de sentința definitivă de achitare, care confirmă caracterul nejustificat al urmăririi penale.

42. Instanța de apel a respins argumentele apelanților, Ministerul Justiției și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova privind suma de 173.653,08 lei solicitată de reclamant pentru repararea prejudiciului material, pe perioada 10 octombrie 2018 – 7 septembrie 2020, concluzionând că această sumă este justificată și conformă cu legislația aplicabilă. Instanța a considerat că, în conformitate cu Legea nr. 1545 din 25.02.1998, reclamantul avea dreptul la despăgubire pentru perioada în care a fost privat de salariu

din cauza acțiunilor ilegale ale autorităților, respectând astfel dreptul său la compensare conform prevederilor legale.

43. Instanța de apel a respins pretențiile reclamantului privind majorarea sumei de despăgubire 621.276,31 lei, deoarece acest tip de reparare a prejudiciului nu se încadrează în prevederile Legii nr. 1545/1998 și nu include reținerile de salariu pentru fiecare zi de întârziere în plată.

44. În ceea ce privește cheltuielile pentru asistență juridică, instanța de fond a stabilit corect, având în vedere realitatea, necesitatea și rezonabilitatea acestora, suma de 10.000 lei, achitată de reclamant pentru serviciile avocaților, drept prejudiciu material.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

45. La 9 aprilie 2024, Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 18 decembrie 2023 a Curții de Apel Comrat, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

46. În motivarea recursului, a indicat că instanțele de fond și de apel au apreciat în mod arbitrar probele administrate și nu au constatat și analizat în mod complet toate circumstanțele de fapt și de drept esențiale pentru soluționarea justă a cauzei. A subliniat că nu orice acțiune a organelor de urmărire penală sau a instanțelor atrage automat răspunderea statului, iar în speță, procuratura și instanțele au întreprins toate măsurile necesare pentru elucidarea cauzei. Totodată, s-a arătat că sumele acordate cu titlu de prejudiciu și cheltuieli de asistență juridică sunt nejustificate, fiind disproporționate în raport cu complexitatea și natura cauzei, contrar principiilor de legalitate și echitate.

47. Referitor la calculul salariului neachitat, Ministerul Finanțelor susține că instanțele inferioare nu au respectat reglementările privind stabilirea cuantumului plății, iar suma de 173.653,09 lei a fost calculată greșit, deoarece nu au fost luate în considerare condițiile specifice prevăzute de Legea nr. 1545/1998 și Hotărârea Guvernului nr. 426/2004. Or, suma calculată reprezintă venit brut, iar din aceasta trebuiau să fie reținute plățile obligatorii, precum impozitul pe venit și primele de asigurare.

48. Astfel, Ministerul Finanțelor solicită instanței de recurs anularea hotărârilor instanțelor inferioare și recalcularea sumei solicitate în conformitate cu prevederile legale aplicabile, ținând cont de impozitele și contribuțiile obligatorii.

49. În drept, și-a întemeiat cererea de recurs în baza dispozițiilor art. 429 alin. (2), 432 alin. (1), alin. (2) lit. a), b) și c), 445 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă.

50. La 18 aprilie 2024, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 18 decembrie 2023 a Curții de Apel Comrat, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

51. În motivarea recursului a indicat că instanța de apel a aplicat eronat Legea nr. 1545/1998, întrucât nu a verificat corect condițiile de legalitate a actelor procesuale și judecătorești, esențiale pentru repararea prejudiciului. Reclamantul nu au dovedit că faptele autorităților ar fi fost ilegale, iar pretențiile de reparare a prejudiciului moral și material sunt nefondate.

52. Cu referire la prejudiciul moral, instanța a acordat o sumă disproporționată de 200.000 lei, în absența unor dovezi clare ale suferințelor fizice sau psihice cauzate de acte ilegale. De asemenea, calculul prejudiciului material pe baza venitului brut este eronat, având în vedere că legea prevede evaluarea acestuia pe baza venitului net.

53. Jurisprudența relevantă susține că sumele acordate pentru prejudiciul moral sunt, de regulă, mult mai mici decât cele solicitate de reclamant, iar prejudiciul material trebuie calculat corect, ținând cont de venitul net și de perioada corespunzătoare. În consecință, pretențiile reclamantului sunt nejustificate și nu pot fi admise.

54. În drept și-a întemeiat cererea de recurs în baza dispozițiilor art. 429, 432 alin. (1) lit. b) și e), 445 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă.

55. La 19 aprilie 2024, Procuratura Generală a Republicii Moldova, a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 18 decembrie 2023 a Curții de Apel Comrat, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

56. În motivarea recursului a susținut că decizia din 18 decembrie 2023 a Curții de Apel Comrat, este neîntemeiată și pasibilă de casare, întrucât, conform art. 11 din Legea nr. 1545/1998 privind repararea prejudiciului cauzat prin acțiuni ilicite ale organelor de urmărire penală, procuraturii și instanțelor judecătorești, prejudiciul material și moral poate fi reparat doar în cazul în care există acțiuni ilegale din partea acestora. În speță, nu s-au dovedit acțiuni ilegale din partea organelor de urmărire penală sau a procuraturii.

57. Instanța de apel nu a analizat toate argumentele invocate de apelanți, inclusiv faptul că nu au fost prezentate dovezi care să confirme suferințele psihice sau prejudiciul moral cauzat, iar reclamantul nu a dovedit prejudiciul material. În absența acestor dovezi, nu poate fi justificată acordarea unei despăgubiri pentru prejudiciul moral.

58. Potrivit art. 118 alin. (1) din Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă. În acest caz, reclamantul nu a prezentat dovezi privind prejudiciul moral sau material, astfel încât decizia instanței de apel nu este întemeiată.

59. La 25 aprilie 2024, Leonid Garizan a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 18 decembrie 2023 a Curții de Apel Comrat, solicitând admiterea recursului, casarea parțială a deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

60. În motivarea recursului, a invocat că prin hotărârea din 27 aprilie 2023 a Judecătoriei Comrat, sediul Central, a fost admisă parțial cererea privind repararea prejudiciilor materiale și morale cauzate de tragerea ilegală la răspundere penală, dispunând-se încasarea sumei de 173.653,08 lei pentru salariu neachitat, încasarea sumei de 200.000 lei pentru prejudiciu moral și 20.000 lei pentru cheltuieli de judecată. A fost respinsă cererea de încasare a 621.276,31 lei pentru prejudiciu material. Împotriva acestei hotărâri a depus apel, solicitând admitere integrală a acțiunii. Prin decizia din 18 decembrie 2023 a Curții de Apel Comrat, apelul a fost respins. Solicită încasarea din bugetul de stat a sumelor solicitate, respectiv 500.000 lei pentru prejudiciu moral și 621.276,31 lei pentru prejudiciu material.

TERMENUL DE DECLARARE A RECURSULUI

61. Art. 434 alin. (1), (2) din Codul de procedură civilă:

(1) Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

62. Completul de judecată conchide că recurenții s-au conformat prevederilor art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă și au depus în termen recursurile, or, copia deciziei motivate a fost expediată în adresa participanților la proces, la 21 februarie 2024, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire și avizele de recepție anexate la materialele cauzei (f.d.71, vol. II), iar cererile de recurs au fost depuse la 9 aprilie 2024, 18 aprilie 2024, 19 aprilie 2024 și respectiv la 25 aprilie 2024.

63. Ulterior, în adresa părților a fost expediat copia recursului declarat de Leonid Garizan, Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Procuratura Generală a Republicii Moldova și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire și avizul de recepție anexat la materialele dosarului (f.d. 156, vol. II).

64. Până la data stabilită pentru examinarea admisibilității recursurilor, părțile, nu au făcut uz de dreptul său procedural de a depune referință.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

65. Art. 433 alin. (1) lit. (f) din Codul de procedură civilă

(1) Cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care:

f) recursul este vădit neîntemeiat.

66. Art. 432 alin. (1), (2) din Codul de procedură civilă

(1) Recursul este admis dacă:

a) interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție;

b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție;

c) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv sau a fost respins ca fiind tardiv un apel depus în termen;

d) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces;

e) hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;

f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(2) Temeiurile menționate la alin.(1) lit. d)–f) pot fi invocate în recurs doar dacă au fost invocate în apel sau dacă încălcarea a avut loc în instanța de apel.

67. Art. 440 alin. (1), (2) din Codul de procedură civilă

(1) În cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

(2) Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.

MOTIVAREA INSTANȚEI

68. Din interpretarea prevederilor legale anterior menționate, rezultă că admisibilitatea cererii de recurs presupune, potrivit Codului de procedură civilă, exercitarea unui control veritabil de legalitate, întemeiat pe motive concludente și serioase. Normele legale conferă instanței de recurs prerogativa exclusivă de a filtra cererile care nu întrunesc criteriul rigurozității juridice.

69. În acest context, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că recursul are un caracter nedevolutiv și este guvernat de cerința de seriozitate, impunând invocarea unor încălcări reale și esențiale de drept material sau procesual, capabile să răstoarne soluția instanței de apel.

70. Pentru a depăși filtrul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să fie temeinic motivată, cu argumente clare și convingătoare, care să reflecte veritabile vicii de legalitate ale hotărârii atacate. În consecință, simpla reluare a pozițiilor procesuale din apel nu este suficientă pentru a justifica exercitarea recursului.

71. Instanța de recurs constată că motivele de casare invocate în cererile de recurs nu se circumscriu temeiurilor prevăzute de art. 432 din Codul de procedură civilă, întrucât exprimă doar dezacordul recurenților față de soluția pronunțată de Curtea de Apel Comrat, fără a evidenția o interpretare eronată a legii sau o aplicare greșită a normelor de drept material ori procedural. Deși recurenții au invocat dispozițiile art. 432 alin. (1) lit. e) Codul de procedură civilă, susținând că instanța de apel ar fi apreciat vădit nerezonabil probele, în cuprinsul cererilor nu au fost indicate concret probele respective și nici modalitatea în care acestea ar fi fost greșit apreciate.

72. Completul de judecată reține că cererile de recurs formulate reiterează obiecții de fapt și de drept similare celor invocate în cererea de chemare în judecată și în apel, care au fost analizate în mod corespunzător de către Curtea de Apel Comrat. Prin urmare, nu se conturează aparența unei încălcări a dreptului recurenților la examinarea tuturor susținerilor sale de către instanța de fond, astfel cum este garantat de art. 6 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

73. Totodată, completul subliniază că dezvoltarea recursului trebuie să conțină o motivare clară și pertinentă, care să evidențieze criticile apte să demonstreze netemeinicia hotărârii sau deciziei atacate, în conformitate cu temeiurile prevăzute de art. 432 Cod procedură civilă.

74. Simpla reiterare a circumstanțelor de fapt nu este suficientă, este necesară indicarea expresă a motivelor de nelegalitate și dezvoltarea acestora. Recursul nu trebuie să constituie doar o manifestare de dezacord față de soluția apelului, ci trebuie să conțină argumente concrete și relevante privind erorile comise de instanța inferioară.

75. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție subliniază că recursul nu se poate limita la simpla invocare a unor dispoziții legale, ci trebuie să indice expres erorile imputate instanței de apel, să conțină o motivare clară a criticilor în fapt și în drept, precum și menționarea probelor pe care se întemeiază aceste critici. Simpla trimitere la norme legale, fără a evidenția modul în care acestea ar fi fost eronat interpretate și aplicate, nu constituie o argumentare suficientă. O eventuală completare a motivării de către instanță ar echivala cu substituirea acesteia în rolul autorului recursului și ar transforma recursul într-un control din oficiu, inadmisibil în procedura civilă.

76. Admisibilitatea recursului trebuie apreciată în lumina rolului constituțional al instanței supreme, care constă în asigurarea interpretării și aplicării uniforme a legii. Din această perspectivă, cererea de recurs trebuie să satisfacă standarde ridicate de claritate, coerență și relevanță juridică, pentru a justifica admiterea pe fond.

77. Conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, dreptul de acces la o instanță nu este absolut, iar statelor le este recunoscută o marjă de apreciere în reglementarea condițiilor de exercitare a recursului. Astfel, cerințele de admisibilitate pot fi mai stricte decât cele aplicabile apelului (a

se vedea, *Golder c. Regatului Unit*, pct. 38; *Luordo c. Italiei*, pct. 85; *Levages Prestations Services c. Franței*, pct. 45).

78. De asemenea, Curtea a reiterat că aplicabilitatea art. 6 din Convenție la procedurile în fața instanțelor superioare depinde de specificul acestor proceduri și de rolul lor în sistemul național de drept (a se vedea *Botten c. Norvegiei*, § 39; *Helmers c. Suediei*, § 31).

79. În astfel de circumstanțe, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează de a aprecia recursurile declarate de Leonid Garizan, Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și Procuratura Generală a Republicii Moldova, ca fiind inadmisibile.

80. Ținând cont de cele expuse supra și în temeiul art. 431 alin. (1), (2), art. 433 alin. (1) lit. f), 440 alin. (1), (2) din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Declară inadmisibile recursurile depuse de Leonid Garizan, Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și Procuratura Generală a Republicii Moldova, împotriva deciziei din 18 decembrie 2023 a Curții de Apel Comrat.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Gheorghe Stratulat